

کلاس وارونه

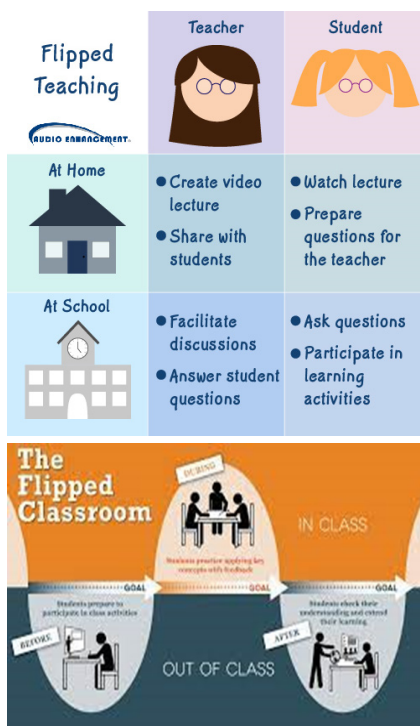
ثنا کشمیری (مدرسه پسرانه)

تابستان بود. چند ماهی به شانزده سالگی ام مانده بود که برای اولین بار معلمی را تجربه کردم. یک شوق عجیبی برای معلم شدن داشتم. این، شروعی بی نظیر برای یک راه طولانی بود. تدریسم فراز و نشیب‌های جالبی داشت. گاهی برایش به آسیای دور رفتم. گاهی ساعت‌ها رانندگی کردم تا به منزلگاه

مقصود برسم و گاهی برای کسب مهارت‌های تدریس، دل به رودخانه‌ی تایمز زدم. گاهی بر لاک‌پشت زندگی‌ام تکیه کرده و آهسته‌تر معلمی کردم و گاهی هم سوار بر مرکب تیزپای روزگار شدم و با سرعت گذشتم. اما هیچ‌وقت دست از تلاش برنداشتم. کرونا شروع شد و در این دریای موج کرونا قرنطینه شدیم. دقیقاً در وسط شلوغی‌های زندگی بود. زمانی که هیچ چیز را نمی‌شد به اتمام رساند ولی باید ادامه می‌دادیم. تدریس‌ها مجازی شد. مسئول بودم و برای انتقال بهتر مطالب، از هر راهی استفاده می‌کردم. تلاش‌های بسیاری برای ترکیب کردن روش‌های تدریس حضوری و غیرحضوری در دنیا صورت گرفت که می‌توان کلاس وارونه یا Flipped classroom را از موفق‌ترین آن‌ها نام برد.

در شکل زیر روند کلی این روش آمده است:

برای انجام این روش، گام‌های زیر برداشته می‌شود:

- ۱- محتوای آموزشی درس جدید به صورت فایل ویدیویی در اختیار دانش آموزان قرار می‌گیرد و از آن‌ها خواسته می‌شود برای جلسه‌ی آینده به مطالعه‌ی مباحث بپردازند.
- ۲- ابتدای کلاس، سؤال‌هایی درباره‌ی محتوای ارائه شده در منزل پرسیده می‌شود.
- ۳- سپس دانش آموزان گروه‌بندی می‌شوند و در گروه‌های کوچک‌تر به پیدا کردن جواب سؤال‌ها می‌پردازند.
- ۴- معلم پاسخ‌گوی سؤالات دانش آموزان می‌شود.
- ۵- و در آخر تدریس انجام می‌گردد.

من این روش را در سه سطح امتحان کرده و نتایج مطلوبی کسب کردم.

در کلاس اول و سطوح مبتدی، مسیری که طی می‌شود این‌گونه است که ابتدا حروف را توسط ویدئوی آماده شده به بچه‌ها معرفی می‌کنم و هنگام حضور در کلاس آنلاین، دانش‌آموزان در جریان درس جدید قرار گرفته و با مرور درس، کلاس را به سمت بازی‌های خلاق سوق می‌دهم. نهایتاً در غالب بازی و تکرار، سطح یادگیری دانش‌آموزان ارتقا می‌یابد. به برخی مزایای استفاده از این روش در سطح پایه (مبتدی) اشاره می‌کنم:

- ✓ ارتباط ذهنی بیشتر دانش‌آموزان در طول هفته با موضوع جلسه‌ی بعد اتفاق می‌افتد.
- ✓ استفاده از ویدیوهای آموزشی که به موجب آن، دانش‌آموزان می‌توانند مطلب را با سرعت متناسب با فراگیری خود، در زمان مناسب خودشان دریابند.

۲ در سطوح متوسط، سعی بر این است که لغات جدید در قالب عکس برای دانش‌آموزان ارسال شود. بدین صورت دو حالت اتفاق می‌افتد. دانش‌آموزانی که به دنبال لغات رفته و آن‌ها را پیدا می‌کنند و دانش‌آموزانی که در ذهن خود عکس را ثبت کرده ولی تلاشی برای یافتن عکس‌های خود نمی‌کنند. گروه اول که اصولاً پیش‌قدم هستند، در پاسخ‌گویی به سؤالات، به دنبال فرصت هستند تا در اولین دقایق کلاس لغاتی را که پیدا کرده‌اند، سریع‌تر به گوش معلم برسانند و در نهایت فضایی ایجاد می‌شود که گروه دوم هم بیاموزند و اگر درست باشد، مورد تأیید معلم قرار می‌گیرد و سؤالات مربوطه را مطرح می‌کند و با تکرار کلمات باعث می‌شود کلمات اشتباه در ذهن بچه‌ها تصحیح شده و آموزش ناخودآگاه در ذهن بچه‌ها تثبیت شود.

به برخی مزایای استفاده از این روش در سطح متوسط اشاره می‌کنم:

- ✓ پیش‌مطالعه‌ی درس آینده اتفاق می‌افتد.
- ✓ پویایی دانش‌آموزان در درس جدید اتفاق می‌افتد.

۳ در سطوح بالاتر و پیشرفته، هیچگاه دستور زبان و لغات جدید را در کلاس تدریس نمی‌کنم؛ بلکه در قالب متن، عکس، ویدئو و در نهایت با مطرح نمودن یک عنوان، دانش‌آموزان را ترغیب به جمع‌آوری مطالب پیرامون موضوع می‌نمایم و در پی آن تسریع در روند آموزش صورت می‌گیرد. در کلاس نیز دانش‌آموزان فرصت

بیشتری برای بحث و گفت‌وگو دارند و مشارکت و فعالیت‌شان به مراتب بیشتر از قبل شده و در نتیجه باعث می‌شود روش تدریس TBL راحت‌تر و زیباتر اجرا شود.

اجمالاً اگر در کلاس‌های سنتی معلم نقش یک سخنران را دارد، در این روش باید نقش یک تسهیل‌کننده و نظم‌دهنده‌ی فرآیند یادگیری را ایفا کند که سختی کار تعلیم‌دهنده در روش تدریس وارونه بسیار بیشتر از روش تدریس سنتی است. هم‌چنین بر خلاف کلاس‌های سنتی، آموزش اولیه در خانه با استفاده از ویدیوهای آموزشی آنلاین و برای تکلیف‌نویسی، حل تمرین و رفع اشکال نیز به‌جای کار در منزل، حل تکالیف در کلاس صورت می‌گیرد.

این تجربه‌ی ناب در دوران کرونا، خلاقیت‌های بی‌نظیری به همراه داشت که تدریس وارونه یکی از آن موارد بود.

بعد از سال‌ها تجربه در تدریس، خوشحالم توانسته‌ام آنچه را که در توان داشتم، به‌کار ببندم و نتیجه‌ی بسیار دلپذیری هم کسب نمودم. امیدوارم این رسالت فردی را در این گُره‌ی خاکی، تحت هر شرایطی به نحو احسن انجام دهم.

